

מהות הישיבה ומעלותיה

הבאנו בשבוע שעבר, שראיתי שכתבו מאמר, ששאלו מהי המטרה של הישיבה? הרי בזמן שלא למדו בישיבה עקב הסגר היו שיעורים בטלפון מראשי הישיבות וכמו מראשי הישיבה פה, שהיה קו מיוחד של שיעורים. אז אפשר להיות בבית, ונמצא חברותא ונלמד, וכשצריך שיעור - נשמע אותו בטלפון. למה צריך ישיבה? והכותב גם הולך עם מהלך שבישיבה בונים את האישיות של הבן אדם.

ולנו דרך אחרת עם זה. עצם הלימוד אינו דומה בכלל לימוד בבית ללימוד בבית מדרש. קודם כל, בית מדרש - יש שם זכות הרבים, ויש שם ריתחא דאורייתא, אחד מתווכח עם השני. מה שאין בבית. וכמשי"כ בגמרא ביומא מעולם לא פסקה ישיבה מאבותינו. יעקב אבינו שהלך ללמוד - הוא הלך לישיבת שם ועבר, והוא לא הלך לאיזה בית מדרש, הוא הלך לישיבה!

והזכרנו שפעם אחד פנה לגאון ר' ברוך בער בשאלה, וכי ר' חיים יותר גדול מרעק"א?! כשאתה לומד רעק"א אתה כבר יודע את הכל, בשביל מה אתה צריך לקבל מר' חיים? ור' ברוך בער שאל את ר' חיים בעצמו, ור' חיים אמר לו, רעק"א מלמד אותך מה להגיד, אני מלמד אותך גם מה לא להגיד.

וכמו אדם שאוכל מאכל משובח וערב וכי הוא יודע איך לבשל אותו?! לא. הוא יודע לאכול את מה שאחרים מכינים לו. לשמוע שיעור כשנמצאים בישיבה, עם כל ההערות של הבחורים, לשמוע סברות לכאן ולכאן, עי"ז אתה לומד איך מכינים שיעור, אתה רואה איך מבשלים, מהם הסברות הישירות.

ועוד דבר שיש בישיבה, שאתה רואה איך כואב לרב קושיה! על הפנים שלו זה ניכר... וכבר כתוב בגמרא - האי דעדיפנא מחבראי דחזיתיה לר"מ מאחוריה, ואי חזיתיה מלפניו הוה מחדדנא טפי. והיו עניך רואות את מוריך! על פני הרביה רואים איך אומרים שאלה, ואיך נבנית סברא.

סוד ההצלחה - מידות טובות

ועל כולם צריך לדעת, וזה מה שנוגע לפרשיות שלנו, הענין של המידות טובות. את זה אתה לא שומע בשיעור את זה אתה רואה בחיים! המפתח של ההצלחה בתורה הוא במידות טובות. סיפרנו, שהמשגיח הגדול רבי יחזקאל לוינשטיין שאל פעם בחור, מה לדעתך הסיבה שר' שמואל רוזובסקי כ"כ מצליח? הרי הוא היה אבי אבות של ראשי הישיבות בדור. ואמר לו החבור, בגלל שיש לו סברות ישרות. ולא קיבל. ושאלו אז מהי הסיבה? אמר לו ר' יחזקאל, בגלל שיש לו מידות טובות!

סיפר לי הרב בן שלמה (ר"י תורת חסד, באלעד) שבבחרותו היה לו חבר בעל כשרון עצום שלמד איתו בפוניבז', ואמר לו החבר, אם אני מסיים את החיים בלי לחבר ספר כעין חידושי הגר"ח מברסק - לא עשיתי כלום בחיים שלי. כאב לו לשמוע כאלו מילים, והוא הלך וסיפר זאת לרה"י ר' גרשון שליט"א, ור' גרשון אמר לו, תגיד לו, שבלי המידות טובות והחסד של ר' חיים - אי אפשר לחבר כזה ספר!!! זה לא רק כשרון. זה המידות טובות שהיו לו. ואת זה - לא רואים בטלפון! מידות טובות. כשיש מידות

טובות התורה היא עדינה וכך כותב החזו"א. מידות טובות זה מעדן את הבן אדם. שהוא עייר פרא אדם יוולד, ועי"י שהוא לומד תורה כמה שהוא יותר לומד הוא יותר מתעדן, ויכול להצליח יותר בלימוד.

כשלמדנו בישיבה למדנו אצל הגי"ר יוסף רוזובסקי. ר' יוסף אמר לנו רביה צריך לדעת לסייד ארובות! ולא הבנו מה הוא מתכוין... אז הוא הסביר: רב צריך לתת לכל תלמיד את ההרגשה הטובה, ולהתייחס יפה לכל הערה. והיה תלמיד שהוא לא היה בעל כשרון כלל (בלשון המעטה) וחיפש שאלה לשאול את הרב עד שמצא, ושאל, למה את הארובות מסיידים רק מבחוץ? שיסיידו גם מבפנים!... וכ"א מבין שזה שטות, כי בפנים זה ישחיר שוב. אבל הרב התייחס במאור פנים - זו שאלה טובה! הגמר אומרת אדם שיש לו מעות ורוצה עצה לבזבז אותם, שישכור פועלים ואל ישב עמהם. ועכשיו יש פה עוד עצה פשוטה, שיסייד את הארובות גם מבפנים, וזה ישחיר מהר, והוא שוב יסייד וכך ייגמרו לו המעות. וזה - אמר לנו ר' יוסף, רביה טוב צריך לדעת לסייד ארובות!...

הרה"ג ר' דב לאפין (חותנו של הגי"ר משה חדש) סיפר, שר' יוסף אמר לו פעם, אני יודע שיש כאלו שרוצים לחקות אותי... אבל אותי א"א לחקות, ואני אסביר לך למה, עיקר ההצלחה שלנו זה לתת את הלב. אם אדם לא יתן את הלב - לעולם הוא לא יצליח לחקות אותי. ואם הוא יתן את הלב - זה לא חיקוי, הוא עם הלב שלו ואני עם הלב שלי, בשביל זה צריך כוחות נפש. וזה - מידות טובות. וזה דבר חשוב שצריך לראותו וזה רואים אצל הרבנים בישיבה, ובישיבה פה - יש הרבה ממי ללמוד את זה...

הזכות להתקדם - זה עי"י שימוש האדם השלם

השבוע קיבלנו מימד חדש, וכדאי לדעת אותו: כתוב בתחילת הפרשה (כת, יא) "ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו" ופרש"י התחילו מריבות זו את זו זאת אומרת עלי יניח צדיק את ראשו, וזאת אומרת עלי יניח. מיד עשאן הקב"ה אבן אחת. אומר הרה"י, הרי לאבנים אין דעת לריב, ועי"כ המריבה היתה בין השרים שלהם והביא משער הגלגולים (בהקדמה, אות כ"ה) שלכל אבן יש שר בפני עצמו. והם רבו ביניהם על מי יניח צדיק ראשו. וצריך להבין, מה הענין שעלי יניח צדיק ראשו, מה יש לך מזה? ואומר הרה"י (שהיה זהיר על כל מילה) שמבואר כאן ענין נפלא! הרי כתוב בזכריה (ג, ז) "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה" מלאכים נקראים עומדים, כיון שעומדים בתמידות באותו מצב, בן אדם - יכול לעשות שטייגען ולהתעלות. אבל מלאכים אינם עולים, אלא עומדים בדרגתם כמו שהם. אבל, כתוב במסילת ישרים (פ"א) כי הנה עילוי גדול לבריות כולם בהיותם משמשי האדם השלם כענין שנאמר ויקח מאבני המקום, וכל אבן אמרה עלי יניח צדיק ראשו. עילוי גדול הוא לבריות! אומר הרה"י, מלאך הוא עומד. אבל אם הוא משמש את האדם השלם - גם מלאך יכול לעשות שטייגען! המלאך מצד עצמו - אין לו שום אפשרות אחרת אבל האדם השלם, כותב המס"י הנה הוא עולה ומתעלה העולם עמו. יש לו כח להעלות גם את המלאכים! ולכן כל אבן רצתה שיעקב יניח עליה את ראשו.

החיבור לרביה, זה עולם אחר! רביה זה לא רק לשמוע שיעורים.. זה חיבור לאדם נעלה יותר, עי"י הדביקות עם הרב - אפשר לקבל מזה, ואפשר להשיג עם זה מעלות עצומות. וכמו שהיו בדורות האלו - ר' ברוך

בער ור' חיים. וכן ר' אלחנן ור' שמעון! אשתו של ר' שמעון היתה מספרת, שר' אלחנן היה דבוק ברי' שמעון והיה מלוה אותו עד לבית בשאלות, וכשנכנס, הוא היה נכנס איתו ביחד לבית, ולפעמים הוא היה נכנס איתו עד החדר שינה! ועי"ז הוא זכה להיות ר' אלחנן. הוא זכה!

אין לנו מושג כמה אפשר לקבל מהדביקות לרב. כי עילוי גדול הוא. ואחרי זה בחיים - רואים כמה שזה חסר... כל אלו שלמדו אצל גדולי עולם, בשעת מעשה - זה היה להם קל ומצוי, וזה נשאר אחרי זה שנים ע"ג שנים, כ"כ הרבה לומדים מהם, ומההנהגות שלהם, או מאיזה דיבור שהיה כבודך אגב, וזה דבר שמאוד חבל להפסיד. ואם אדם יודע לנצל אותם - העילוי הגדול הוא שהוא נתעלה עמו ביחד.

דבר נוסף, כתוב ברש"י בתחילת הפרשה (ויצא) כשהצדיק בעיר הוא הודה, הוא זיוה, והוא הדרה, וכשיצא מן העיר - פנה הודה, פנה זיוה, פנה הדרה. וקשה, למה לא נכתב אצל שאר האבות, והתשובה שם הם היו כל אחד לבד ופשיטא שפנה זיוה, אבל כאן נשאר יצחק, והוסיף ואמר רה"י ר' שמואל רוזובסקי שזה בא להגיד לנו שלכל אדם גדול יש את הזיו שלו, את ההדר שלו, תתן אמת ליעקב חסד לאברהם, אברהם זה חסד, יצחק זה יראה, יעקב זה תורה, לכל אדם גדול יש את המיוחדות שלו. וגם כאשר יש כמה ראשי ישיבות, מכל ראש ישיבה יש כל כך הרבה מה ללמוד, וכ"א עם הייחודיות והמיוחדות שלו, ואין מלכות נוגעת בחברתה כמלוא נימה...

ומרן הרה"י מוסיף למה רש"י האריך לחזור ולפרט פנה הודה, זיוה, הדרה, הרי זה דבר פשוט, דכיון שהצדיק הוא הודה וזיוה של העיר א"כ מובן שהכל פנה ביציאתו! אלא אומר הרה"י, שהיתה סלקא דעתך שגם אחרי שהצדיק הולך, ההשפעה שלו תשאר קצת זמן, ולא תסתלק בבת אחת אלא לאט לאט, 'מעמיא עמיא ואזיל', יעבור זמן עד שישכחו ממנו אבל עוד חיים אותו לאורך זמן! וזה החידוש שברגע שהוא פנה - מיד! נפסק הכל.

וזה קורה הרבה אצל בחורים. כל זמן שהם היו בשיבה - הם חיים את הישיבה וקשורים לשיבה. ברגע ועוזבים את הישיבה - מפסידים הרבה, הקשר לעץ החיים, והיניקה מעץ החיים - היא המגדלת!

כתוב בסוף פרק שירה; רבי ישעיה תלמידו של רבי חנינא בן דוסא התענה 85 תעניות. אמר, כלבים שכתוב בהם 'הכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה' יזכו לומר שירה?! ענה לו מלאך מן השמים ואמר לו, ישעיה! עד מתי אתה מתענה על זה הדבר, שבעה היא מלפני המקום ברוך הוא, - שבעה! - מיום שגילה סודו לחבוק הנביא, לא גילה דבר זה לשום בריה בעולם. אלא בשביל **שתלמידו** של אדם גדול אתה (לא הוא, האדם גדול זה רחב"ד, **תלמידו**)! שלחוני מן השמים להגיד לך במה זכו הכלבים לומר שירה, לפי שכתוב בהם ולכל בני ישראל לא יחרף כלב לשונו, ולא עוד אלא שזכו לעבד עורות מצואתם שכותבין בהם תפילין ומזוזות וס"ת - על כן זכו לומר שירה.

בעומק הדברים, הוא הסביר לו שהזכות היא בגלל **התלמידו**, הכלב מצד עצמו הוא לא ראוי לומר שירה, אבל הוא דבוק לקדושה. הוא מצד עצמו לא עשה כלום, ולכל בני ישראל לא יחרף כלב לשונו, ומהצואה שלו מעבדים עורות לספרי תורה א"כ הוא דבוק לקדושה ואז הוא מתרומם וזכאי לומר שירה. וזה תלמידו. גם אם התלמיד לא מגיע לו מצד עצמו, אבל הוא דבוק לרביה. דבוק לרב - עושה המון. וזה מאוד חבל לאלו שלא מבינים את הערך של דבוקות לרב. זה לא רק לשמוע שיעור וללכת הביתה.

יבא אחד ויטען, אילו ידעתי לא ישנתי. מספרים לי את זה אחרי שאני אברך?! אילו ידעתי קודם הייתי מנצל את זה... אז כעת - מספרים לך את זה כשאתה בחור... תשכיל לנצל!

אי אפשר להפסיד הזדמנויות

ואנו כי לא ידעתי - פירש"י שאם ידעתי לא ישנתי במקום קדוש כזה. שואל מרן הרה"י, הרי אין לך תיקון גדול מזה, הרי הקב"ה התגלה אלו והראה לו מראות אלוקים, וכאלו הבטחות, אז למה אילו ידעתי לא ישנתי?

והרב מבריסק אומר דדין מורא מקדש הוא גם בזמן שאין ביהמ"ק קיים, וא"כ אע"פ שהוא זכה להשגות נפלאות בשינה זו, מ"מ לא היה כדאי כל זה כדי לעבור על איסור.

אבל הרה"י מבאר במהלך שונה, אילו ידעתי שזה מקום מקדש, לא ישנתי, הייתי לומד באותו זמן! במקום מקדש יש יותר השראת השכינה, ואפשר להתרומם הרבה יותר ע"י הלימוד, יש יותר קרבת אלוקים, כעת זה לא הזמן לבזבז אותו על שינה ואפי' עם כל המראות אלוקים וההבטחות החשובות!

הרה"י היה מעורר בזה בדרך כלל על שבת. שינה בשבת תענוג. - אמנם יש ענין לישון בשבת, אבל זה רק עניינים... אומר הרה"י אתה יודע מהו לימוד של שבת? בבא"ח כתוב שהשכר פי אלף, ובמשנ"ב כתוב פי תרי"ג, הרי הלימוד של שבת הוא עצום! אמנם יש ענין לישון, אבל איך אתה מבזבז את השבת על עניינים כשאתה יכול להרוויח בו דברים נשגבים יותר, שהרי בשבת אפשר להשיג גם דברים שלא השגת כל השבוע! לימוד של שבת יכול לעזור לך! אילו ידעתי לא ישנתי... שבת זה הרי מראות אלוקים, מקור הברכה. ואמנם צריך לישון כדי שיהיה לו כח ללמוד - ותו לו, והאדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל סיפר שאצלם בבית למדו כל השבת בהתמדה (ושם היה בית של רבה), לקראת מנחה קפצו רגע למטה והמשיכו ללמוד.

כשמרגישים תלות גמורה בקב"ה - אז הוא עונה

וכעת נראה קצת יותר לעומק איך אנחנו יכולים באמת לזכות גם מי שחושב שהוא לא בר הכי.

כתוב במדרש (סח, ב) אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי. אמר יעקב, אליעזר בשעה שהלך להביא את רבקה, מה כתיב ביה ויקח העבד עשרה גמלים, וכל טוב אדוניו בידו. ואני - לא נוס אחד ולא צמיד אחד, בא אליפו לקח הכל. אין לי כלום. חזר ואמר מה אנא מוביד סברי מן בוראי, חס ושלוס אין אני מאבד סברי ותקותי מן בוראי, אלא עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ. והנה צריך לדעת מה כתוב פה, יש פה שאלה ותשובה, מאין יבא עזרי? עזרי מעם ה'! מה הפשט בזה? מביא הג"ר חיים קמיל, שבחור בא לחזו"א בכאב, לא הולך לי! אני לומד - לא הולך לי, אני מתפלל - לא הולך. אמר לו החזו"א, כעת זה הזמן! לא הולך לך, ואתה יודע שהיחידי שיכול לעזור לך זה הקב"ה, ואתה מתפלל מלב נשבר - כעת זה הזמן שיענו לך! הביאו אותך למצב שיעזרו לך. ברגע ואתה מרגיש תלות גמורה בקב"ה - אז הוא עונה לך. וצריך לדעת. (ובמאמר המוסגר) מרן הרה"י אמר לי שיש אנשים שחושבים שאם הם התפללו ולא נענו הם הפסידו, ואמר לי, עיקר התפילה זה לא בשביל שיענו לי. זה רק היכי תימצא, **העיקר זה ההרגשה של תלות מוחלטת בקב"ה. המעין עולם הבא. כל כמה שכן אדם מרגיש יותר קשור לבורא עולם - כך הוא עולה ומתעלה, וחופץ מזה גם עונים לו.**

הגמרא אומרת, ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל שנאמר קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'. ועל פניו זה נראה פשוט. שאם לא נענית - אז צריך לחזור ולהתפלל שוב. אבל לא זה מה שכתוב כאן. אם אתה מתפלל ואתה רואה שלא נענית - תחזור ותתפלל כעת אני מרגיש יותר תלות וצורך אליו, תהיה יותר קרוב לקב"ה! דווקא עכשיו יש לך הזדמנות מיוחדת לזכות.

אומר יעקב אבינו, כעת אין לי במה להיתלות. בשום דבר. לבן לא יודע שום שפה. לא ארמית, לא עברית, לא אנגלית, שום דבר לא, רק שפה אחת - כסף! ואין לי את זה. היה לי את השפה הזו, אבל אליפו לקח את הכל. אין לי. עם מה אני בא? חזר ואמר כעת זו הזדמנות כעת רק הקב"ה יכול לעזור לי, האם אני יאבד כזו הזדמנות?! הרי אין שום סיבה בעולם שלבן יסכים, רק בורא עולם, ורק כך בונים את בית ישראל. עם כסף - לא הייתי יכול לבנות. אברהם - היה לו גם את ישמעאל. יצחק - היה לו גם את עשיו. **אבל יעקב - מיטתו שלימה!** זה חייב להיות תלות מוחלטת בקב"ה. רק עזרי מעם ה'. שום דבר אחר לא, רק בורא עולם. ומכאן זה זוכים - דווקא ע"י התלות הבאה מכח הקושי.

ראיתי כתוב בשם הגי"ר נתן צבי פינקל (ר"י מיר) שאמא שלו (שתאריך ימים) סיפרה, שי ש דבר שר' נתן צבי אמר לה שמאד מלווה אותה בחיים. "יש אנשים שכל הזדמנות הופכים לקושי, ויש אנשים שכל קושי הופכים להזדמנות". זה הזדמנות שאסור להחמיץ, כאשר אתה מרגיש שקשה לך ולא הולך לך. הרי עיקר מה ששייבת מיר קמה זה הודות למסירות נפש של ר' נתן צבי. הוא הרי בנה את הישיבה עם המחלה שלו! זו מסירות נפש שאין לתאר!
ומה שהוא עשה - אף אדם בעולם לא עשה, הרי בשיבת מיר יש כמה וכמה אלפים תלמידים, והכל זה רק מהמסירות נפש שלו. יש אדם שהופך כל הזדמנות לקושי, ויש אדם שהופך כל קושי להזדמנות. אומר יעקב אבינו כעת יש לי הזדמנות, לא כדאי לאבד אותה! וכך הוא בנה את בית יעקב, וממילא הוא הצליח.

לחיות עם הבורא עולם

ומפה אנחנו לומדים לכל אחד. התפילה היא מטה עוז ביד האדם. ויעתר יצחק לה' - מה עתר המהפך את התבואה ממקום למקום כך תפילה מהפכת מידת הדין למידת הרחמים. זה הופך! אומרים שהחזו"א אמר שיותר ממה שהוא השקיע בעמל התורה, הוא השקיע בתפילה.

תפילה זה ביטחון. תחיה על הבורא עולם, תבקש ממנו. הגי"ר שלום שפירא סיפר שכשהוא חיתן את בתו הראשונה לא היה לו כסף די הצורך. והמשגיח ר' יחזקאל - תלמידיו בשיבת מיר באמריקה - היו שולחים לו כסף והוא היה מחלק אותו. ור' שלום, היה מקורב למשגיח והיה בטוח שר' יחזקאל יתן לו. אז הוא בא לר' יחזקאל, וסיפר לו כמה המצב שלו קשה, והוא חייב 5,000 דולר, אמר לו המשגיח ר' יחזקאל, נו! על זה צריך לעבוד על מידת הביטחון. ואמר ר' שלום שברגע הראשון הוא היה קצת מאוכזב, אבל אח"כ הוא אמר, עם החמשת אלפים דולר הייתי גומר חוב אחד, אבל עם מידת הביטחון - חיתנתי את כל הילדים שלי!

יהודי צריך להתרגל לחיות עם בורא עולם! ר' ירוחם מספר, שכשנפטר החפץ חיים הוא הרגיש שהכל נגמר. בלי החפץ חיים מה שיד. הוא היה שבור ורצוף. אבל לפתע הוא חשב לעצמו אמנם החפץ חיים נפטר אבל אלוקים קיים! יש בורא עולם, יש עם מי לדבר, הקב"ה לא עוזב את כלל ישראל! ואם ככה אנחנו נחיה - כל המבט שלנו על כל מה שאנחנו עושים - יהיה אחרת.

ההשתדלות מוכרחת, ורק כפי היכולת

כתוב ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו, ופרש"י שעשאן כמין מרזב סביב לראשו, שירא מפני חיות רעות. והדבר תמוה, וכי בשביל כמה אבנים סביב הראש החיות כבר לא יגעו בו לרעה!?

אומר הסבא מקלם: יעקב אבינו ידע שהכל מאת ה', עזרי מעם ה'. רק שיש חיוב השתדלות, אז בשביל זה הוא שם אבנים. זה מה שאני יכול לעשות, אני לא יכול יותר. וכמשי"כ המסילת ישרים לא שהשתדלות היא זו שעוזרת, אלא היא מוכרחת. וכמו קנס שחייבים לשלם אותו, בזעת אפך תאכל לחם... אבל אח"כ הקב"ה עוזר לך, ולא ההשתדלות שלך. וכדוגמת אדם שרוצה ליכנס לאיזה מקום וצריך להביא כרטיס כניסה, הכרטיס כניסה הוא רק ההכ"ת ליכנס, אבל במקום עצמו הוא עושה מה שהוא רוצה. חיוב ההשתדלות - הוא כרטיס כניסה. אחרי שעשית מה שאתה יכול - כעת הקב"ה עוזר לך. וזה לא נוגע להשתדלות שהיתה בתחילה, כ"א עושה כפי יכלתו.

ובהקשר לכך, מסופר על הגאון ר' יחזקאל אברמסקי, שהוא נולד להוריו אחרי כמה אחים שנפטרו ל"ע, והוא היה מאוד רגיש, עד כדי שאפ"י כשפתחו חלון - הוא היה מצטנן. והוריו דאגו לו מאד. ובשנות המלחמה הוא הגיע לסיביר, ולא צריך לתאר את הקור העז ששרר בסיביר... הוא אמר לקב"ה, רבוננו של עולם! צינים ופחים בדרך עיקש. כל זמן שיכלתי ליזהר - נזהרתי. היום אני לא יכול יותר, תשמור עלי! והוא אמר שכל התקופה שהוא היה בסיביר, הוא לא חלה אפילו פעם אחת! אדם צריך לדעת שחיוב ההשתדלות זה מה שאני יכול. מעבר למה שאני יכול - לא צריך.

ונספר, שאלנו את מרן ר' ניסים קרליץ [בשיעורים שהיה מוסר לנו על ביטחון] אדם בריא שאין לו בעיות רפואיות שנוסע כעת לצפת, ובשעה שתיים בלילה הוא קם עם כאב ראש איום ונורא, או כאב בטן נורא, ואין לו אופטלגין לקחת, כי בדרך כלל הוא לא צורך כזה דבר, והוא לא הצטייד עם זה מראש... האם האמונה והביטחון אומר שבעת אין לי חיוב השתדלות ואם נגזר עלי להבריא בב"ב היה חיוב השתדלות לקחת תרופה ופה אין לי יותר חיוב השתדלות, ואני אהיה בריא גם בלי לקחת אופטלגין? ור' ניסים אמר לנו - כן, כשאפשר אתה חייב השתדלות - זה דבר אחד, אבל זה לא נוגע להמשך, וכשאתה לא יכול - אז אתה פטור, ואם בבני ברק היה עוזר האופטלגין, כעת זה יעזור גם בלי האופטלגין. תתפלל לקב"ה. יהודי חי עם בורא עולם.

וזה אחד היסודות שמלמדים אותנו כאן אצל יעקב אבינו. אין לי שום עילה בעולם במה להיתפס, אבל עזרי מעם ה'. והוא זכה הרבה הרבה יותר ממה שזכו כולם - שנים עשר שבטים, הוא המעמיד של כלל ישראל.

קבלתי כוחות - בשביל לעזור לאחרים

כעת אנחנו רוצים להתקדם עוד יותר: כתוב ויגש יעקב ויגל את האבן, כאדם שמעביר את הפקק מעל פי צלוחית להודיעך שכוחו גדול!!! והשאלה נשאלת וכי צריכים להודיעך שהיה לנו סבא גיבור!...!

וכן בתפילת גשם יחד לב וגל אבן מפי באר מים בעבורו אל תמנע מים - רבונו של עולם, היה לנו סבא גיבור! תן לנו מים בעבורו. וכי זו הסיבה שבגללה מבקשים!! אז ר' חיים שמואלביץ מסביר שהשבח הוא הייחוד לב! והרביה שלנו ר' מאיר חדש היה אומר, שכתוב פה יסוד גדול - כוחו גדול הוא גלגל את האבן כמעביר פקק מע"ג צלוחית. והרי כשבא אליו אליפו לקחת את ממונו לא משמע שהוא היה עם אנשים, הוא בא לבדו, אז שיהרוג אותו! וכי הוא לא יכול לנצחו!! הרי כוחך גדול, תמחץ אותו! אלא שלא בשביל זה קיבלתי כוחות. אני יהיה עני, ואני ישאר בלי כלום, אבל אני לא יהרוג אותו!!! לא בשביל זה קיבלתי כוחות, אני מקבל כוחות בשביל לעזור לשני! אדם שחי שהכל מגיע מהקב"ה, אז הוא יודע שהוא מקבל כוחות בשביל חסדים.

והנה ישנו דבר מפליא ומדהים שרואים אצל מרן שה"ת. [אגב, כמה פעמים שאלנו אותו אם אפשר לצאת למקרים מסויימים בתנאים מגבלים ככל האפשר, והכריע שיותר, אבל הוסיף - תתפללו טוב שלא תדבקו.] מרן שה"ת לקה בנגיף והוא היה חלש מאוד, ואח"כ הוא התחיל להתחזק בחסדי שמים, ומיד הוא התחיל לקבל קצת אנשים, וזה ג"כ כהנ"ל - אם כעת זה לא מדבק, אז אפשר לעזור לאנשים! וכי זה כוחות שלי! קיבלתי אותם מהקב"ה בשביל לעזור לאנשים, אמנם זה בשלבים, מעט מעט, אבל מה שהוא יכול הוא עושה.

יש סיפור מיוחד על מרן הרה"י, (ונספר בקצרה) הגיע אליו אדם מאנגליה שהיתה לו קליניקה מוצלחת. והיתה שם עוד רשת גדולה נוספת של קליניקות מהסוג הזה, אבל הוא היה מוצלח, היה לו חן, וכולם היו באים אליו. ומנהלי הרשת יצאו למלחמה כנגדו. הוא בא לרה"י, והרה"י אמר לו תוותר! שאלו אותו אדם אני צריך לשלם לעובדים, ומהיכן תהיה פרנסה? אמר לו רה"י זיע"א מויתור לא מפסידים! וכמו שרואים בפרשה, רחל ויתרה - וקיבלה בשביל זה את יוסף ובנימין. לאה ויתרה, (שהתעברה בן, ודנה דין בעצמה, אם זה זכר לא תהא רחל אחותי כאחות השפחות, והתפללה ונהפך לנקבה, וזו דינה). וקיבלה בשביל זה את אפרים ומנשה שיצאו מדינה, שאסנת בת פוטיפרע אשתו, היתה ביתה, (כ"כ בתרגום יונתן). לא מפסידים מלותר. אותו אחד, בא והודיע להם שהוא סוגר. אני מוותר. הם חשדו שיש פה איזה תרגיל הוא לא סתם מוותר, חייבים לקדם פני הרעה, שלחו אליו מישהו לשאול, למה אתה מוותר? וענה כי כך הרב שטיינמן אמר לי. מי זה הרב שטיינמן? יהודי מבני ברק. שלחו את המנכ"ל שלהם אליו והנה הוא בא לרחוב חזו"א 5 ראה בית עלוב, תמה, זה הבית של היועץ הגדול! נכנס ושאל

למה הרב אמר לו לוותר, תגלה לנו מה אתם רוצים 'לסדר' אותנו? אמר לו הרב, שום דבר לא. מויתור לא מפסידים. כן, אבל אנחנו מפחדים שיש פה משהו. אמר לו הרב, יש לי עצה בשבילכם. בעיר פלוניית יש לכם סניף? לא. אז תעשו סניף חדש, ותקחו אותו למנהל! הרי ראיתם שהוא מאד מוצלח, כך גם אתם תרויחו וגם הוא ירויח. המנהל מאד נהנה מהרעיון, והוציא למרן הרה"י אלפיים לירות שטרלינג, וכמובן שהרה"י סירב לקחתם. תמה המנהל, אצלנו באנגליה זה דבר מקובל לשלם ליועץ! חיך הרה"י והסביר; היועץ באנגליה - הוא למד כמה שנים באוניברסיטה, ושילם על זה, ולכן כשהוא מייץ הוא רוצה לקבל תמורה, אבל אני לא למדתי את זה, כל חכמתי היא מכח התורה והיא לימדה אותי כדי שאני יעזור לאנשים בלי כסף, אני לא יכול לקחת ממך כסף... כוחו גדול - כדי לעזור לאנשים!

במדרש רבה (פרשה ס"ט אות ד') כת' ר' חנינא בשם ר' פנחס אמר, שמונה עשרה פעמים מזכיר את האבות בתורה, וכנגד זה קבעו חכמים י"ח ברכות בתפילה. ואם יאמר לך אדם תשעה עשר הן, אמור לו והנה ה' נצב עליו וכו' אינו מן המניין שאין יעקב נמנה עמהם (תנומא ריש וירא הובא בפי מהרז"ו שם). ומביא הגר"ח קמיל מהמגיד מדובנא, שברכת למינים ולמלשינים היא כנגד יעקב, ומסביר: כל המלחמות זה היכי תימצא לעקור את האמונה מכלל ישראל. אתה מרגיש לפתע שאתה חלש, ואין לך כח, כבשה אחת בין שבעים זאבים, (וכמו שלצערנו היה בזמן השואה, שאיבדנו הרבה). והנה ה' נצב עליו וגו', הוא היה הבטחה שלא תמוש האמונה מכלל ישראל, וכל משטינים לא יצליחו להסיר את האמונה.

ועוד הביא, את ר' לייב חסמן, שכתוב בתהילים (פרק ב) - שזה כנגד מלחמת גוג ומגוג, כל אלו שהתחילו עם עם ישראל הם טיפשים, הם לא יודעים איך להתחיל איתם, לכלל ישראל יש אלוקים ואי אפשר להילחם כנגדם, אומר גוג ומגוג - אני אתחיל עם האלוקים, פטרונן של ישראל. ואיך הוא נלחם עם הקב"ה? אומר ר' לייב חסמן, (והגר"ח קמיל כתב שזו תורת אמת) כל זמן שיש ליהודי אמונה - הוא קשור לבורא עולם, וכשיש בורא עולם - אי אפשר לעשות כלום! (היה פעם ראיון עם אחד המנהיגים של הערבים, שאלו אותו, אתם מתגאים כ"כ הרבה שאתם מלומדים ומתוחכמים, עם הכלים שלכם שהם הכי משוכללים. איך זה שאתם משגרים כ"כ הרבה טילים ואתם כמעט ולא פוגעים ביהודים, כמעט כולם נופלים בים או בשטח פתוח. איך זה? אז הוא אמר לו - כל מה שאמרנו זה באמת נכון. אנחנו בקיאים והכלים טובים, הבעיה שלנו שליהודים יש אלוקים והוא מכוון את הכל למקום אחר, אין לנו מה לעשות כנגדו, איתו - אי אפשר להתחיל).

יהודי, כל זמן שהוא עם אמונה - הוא קשור לבורא עולם ואי אפשר לעשות לו כלום! אומר גוג ומגוג - המלחמה שלי תהיה מלחמה על האמונה! אני יאבד את האמונה!

והנה ידוע בשם החפץ חיים (מובא בהקדמה ללב אליהו) שתהיה מלחמת עולם הראשונה, ואחרי זה תבוא מלחמה שניה, שהראשונה תיחשב כימשחק ילדים' לעומתה, ואח"כ תבא מלחמה שלישית - עד כדי כך שהמלחמה השניה תיחשב כימשחק' לעומתה. ואמר ר' אליה לאפיאן, שהמלחמה השלישית היא על האמונה! וזה תואם לדברי המגיד מדובנא הנ"ל, המלחמות נועדו לערער את האמונה בה'.

ואנחנו רואים היום איך המלחמה הזו מחלחלת בכל הצורות שבעולם, ולאט לאט מאבדים הרבה מכלל ישראל. והנה ה' נצב עליו! היתה הבטחה של

הקב"ה וזה הבטחה על האמונה, ולכן זה כנגד ולמלשינים. מה עשה הקב"ה? כאשר ליהודי רע, אז בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה - אז הוא יודע שיש בורא עולם - ושבת עד ה' אלוקיך! התחיל להיות כוחי ועוצם ידי בצורה כזו שאין לתאר ואין לשער! אדם מרגיש הכל בידיים שלי. (רק שהקב"ה לא יקלקל לי את התכניות... עפ"ל.) מה הבעיה, יש לי כסף, יש לי הכל בידיים. ומה עשה הקב"ה שרוצה להציל אותנו! הוא שלח את הקורונה. זה דבר שלא ידעו עליו מעולם! דבר חדש שלא בא לעולם עד היום. אז התחזקו והתפללו, וכעת מדברים על חיסון, אז כבר נרגעים, כעת כבר לא צריך להתפלל... והרי גם הממונים על זה אמרו שהחיסון לא יבא כ"כ מהר, וגם כשיבא לא בטוח שזה יעזור מיד ויצטרכו עוד שנה להיזהר... עוד פעם היצ"ח רוצה לאבד את האמונה. אבל יעקב אבינו לימד אותנו רק בורא עולם! להתחזק באמונה ושוב פעם להתחזק.

כאשר רחל בקשה מלאה את הדודאים, אמרה לה לאה, המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני?! וכולם שואלים, מהו 'המעט קחתך' הרי אני זו שויתרתי לך! אני נתתי לך את הסימנים! ויש בזה כמה תירוצים. ר' ירוחם אומר: איך הקב"ה סיבב שאני יקבל את יעקב - נכון, זה ע"י שאת מסרת לי סימנים, אבל סוף סוף אני קיבלתי אותו - אז מן השמים הוא שלי! ולא בגלל שאת מסרת לי את הסימנים. זה בסך הכל היכי תימצא. אלא כך צריך להיות, ואחרת - לא יכול להיות! לקב"ה יש הרבה צדדים איך להביא לזה, והוא סיבב את זה אמנם עם המידות טובות שלך, אבל הוא שלי.

הגאון ר' בן ציון ברוך [זקנו של מו"ר רה"י הגר"א גרבוז שליט"א] אומר: כתוב שלבן אומר ליעקב (ל, כז - כח) "אם נא מצאתי חן בעיניך נישאתי ויברכני ה' בגללך... נקבה עלי שכרך ואתנה" ויעקב מסכים לעבוד עמו בצאן. והדבר מפליא, הרי אתה רואה עם מי יש לך עסק... לבן נוכל, רמאי, שקרן, איך אתה סומך עליו? לך תעשה איתו חוזה אצל עורך דין!... אחרת הוא לא יעמוד בהסכמים. ואמר ר' בן ציון, יעקב רצה לחיות בביטחון וללא לסמוך על שום הסכמים גם אם יהיו מחייבים ומועלים, שהקב"ה הוא לבדו המסובב! והביא את הספורנו שכתב ויאמר יעקב לא תתן מאומה. אם הקב"ה רוצה - הוא יתן לי את הכל, ואם הוא לא ירצה - אז לא יעזור לי כלום. אבל אתה לבן אל תאמר שנתת לי - ולא תאמר אני העשרתי את אברם. וזהו היסוד, לחיות עם אמונה וביטחון!

אפשר כ"כ הרבה להשיג, אדם לא יודע עד כמה הוא מבזבז. ולפעמים הוא אח"כ אומר אילו ידעתי לא ישנתי. אבל כעת הזמן - נישט שלאפט! אל תישן! צריך להכיר בערך השנים של הישיבה. אפשר לשאול כל אברך ללא יוצא מן הכלל! איפה השנים הכי יפות שהיו לו. וזה השנים של הישיבה, שבע שנות השבע. אח"כ זה כבר לא אותו ה'שועב... כעת אפשר לנצל דברים שאין במקום אחר. הראש שקט, אין שום טרדות, רק שבת בבית ה', רק ללמוד. יש רבנים, ואפשר כ"כ הרבה לקבל מהם, נמצאים איתם כל הזמן, יש את הריתחא דאורייתא, וכל כך הרבה דברים שיכולים לגדל, ועל הכל - תפילה בישיבה!! אמרו בשם המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין (כך אמרו), אני לא אחראי! שתפילה בישיבה אפי' הכי גרועה, יותר טובה מתפילה בבית הכנסת הכי טוב! אשא עיני אל ההרים - להתפלל, ושוב להתפלל. ואדרבה, כשקשה זו ההזדמנות וכמו שאמר ר' נתן צבי, מכל קושי עושים הזדמנות. וזו הזדמנות שלא תחזור, תנצל אותה!!! תתפלל עם לב נשבר! ועי"ז אפשר להגיע לפסגות. קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך, וקוה אל ה'!

לע"י

הגאון המופלא באהבת התורה ומוסר ועד סוף ימיו התנהג כא' מבני הישיבה להקפיד על הסדרים כא' התלמידים רבי יצחק ב"ר חיים ברנשטיין זצ"ל מראשי ישיבת יכנסת חזקיהו' כפר חסידים

להצלחת התורם ומשפחתו ברוחניות ובגשמיות

לע"י איש תמודות, בתורה ודקדוק המצוות, ובמדותיו הטובות והנהגתו עם הבריות הרה"ג ר' ישראל ב"ר יחזקאל טויב זצ"ל

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגליון במייל: 4166058@gmail.com